“BARQAROR RIVOJLANISH VA YASHIL TRANSFORMATSIYANING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI”

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami

I-qism

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

“REAL IQTISODIYOT” KAFEDRASI

“BARQAROR RIVOJLANISH VA YASHIL TRANSFORMATSIYANING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI”

xalqaro ilmiy-amaliy anjuman

MATERIALLARI TO‘PLAMI

2026-yil 25-may

I bo‘lim

SAMARQAND-2026

UO‘K: 332.1:502.131.1(06)
KBK: 65.04+20.18
A 80
Artikov, Z.S.
“Barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning zamonaviy mexanizmlari” Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami (I-II qism) [Matn] / Z.S. Artikov ; muharrir O.M. Pardayev va boshq.- Toshkent: TURON NASHR (Mirzo Abdullo nur savdo), 2026.-406 b.

TO‘PLOVCHI VA NASHRGA TAYYORLOVCHI:
Z.S.Artikov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, professor.

NASHR UCHUN MAS’ULLAR:
O.M.Pardayev – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;
G.M.Shadiyeva – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;
T.S.Sharipov – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent;
Sh.A.Sultonov – iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor;
R.J.Qurbonova – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
Z.I.Abdullayeva – iqtisod fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
D.S.Musinov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
B.O.Do‘stmatov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
Z.I.Sattarova – dotsent v.b;
Z.K.Raximov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent;
M.E.Erdonov – iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori, dotsent v.b.;

SAHIFALOVCHILAR:
M.E.Erdonov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi PhD, dotsent v.b.
S.B.Iskandarov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
Sh.N.Mirzayeva – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
A.I.Asrorov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
V.A.Fozilov – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti;
Sh.SH.Mirzaxadjayeva – SamISI “Real iqtisodiyot” kafedrasi assistenti.

Ilmiy-amaliy anjuman materiallarida barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning zamonaviy mexanizmlarini shakllantirishga doir nazariy-metodologik yondashuvlar, iqtisodiyot tarmoqlarida ekologik barqarorlikni ta’minlash jarayonida yashil texnologiyalarni joriy etish bilan bog‘liq muammo va yechimlar, hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda resurslardan oqilona foydalanish, energiya samaradorligini oshirish, kam uglerodli rivojlanish tamoyillarini qo‘llash masalalari yoritilgan. Unda yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonlarini jadallashtirish, ekologik xavfsizlikni ta’minlash, innovatsion va investitsion mexanizmlarni takomillashtirish, davlat va hududiy rivojlanish strategiyalarida yashil transformatsiya ustuvorliklarini belgilash bo‘yicha nazariy qarashlar hamda amaliy tavsiyalar o‘z ifodasini topgan.

Ushbu to‘plamda professor-o‘qituvchilar, doktorantlar, mustaqil tadqiqotchilar, magistrlar va iqtidorli talabalarning xizmatlar sohasida tarkibiy o‘zgarishlarni amalga oshirishning zamonaviy texnologiyalariga bag‘ishlangan maqola va tezislari o‘rin olgan.

To‘plam materiallaridan iqtisodiyot yo‘nalishida tahsil olayotgan bakalavrlar, magistrlar, doktorantlar, mustaqil izlanuvchilar, davlat idoralari xizmatchilari va shu soha mutaxassislari o‘z faoliyatlarida foydalanishi mumkin.

Tezislar mualliflar tahririda bosilmoqda. Ularda keltirilgan raqamlar, faktlar, xulosa va tavsiyalarga mualliflar mas’ul. Ularning ayrim fikrlari tashkiliy guruh qarashlariga to‘g‘ri kelmasligi mumkin.

В материалах научно-практической конференции освещены теоретико-методологические подходы к формированию современных механизмов устойчивого развития и зелёной трансформации, проблемы и пути их решения, связанные с внедрением зелёных технологий в процессе обеспечения экологической устойчивости отраслей экономики, а также вопросы рационального использования ресурсов, повышения энергоэффективности и применения принципов низкоуглеродного развития в социально-экономическом развитии регионов. В них также нашли отражение теоретические взгляды и практические рекомендации по ускорению процессов перехода к зелёной экономике, обеспечению экологической безопасности, совершенствованию инновационных и инвестиционных механизмов, а также определению приоритетов зелёной трансформации в государственных и региональных стратегиях развития.

В сборнике собраны статьи и тезисы профессоров, преподавателей, докторантов, независимых исследователей, магистров и талантливых студентов о современных технологиях реализации структурных изменений в сфере услуг.

Материалы сборника могут использовать бакалавры, магистры, докторанты, независимые исследователи, сотрудники государственных органов и специалисты данной области, обучающиеся в области экономики.

Тезисы редактируются авторами. Авторы несут ответственность за представленные в них цифры, факты, выводы и рекомендации. Некоторые их мнения могут не соответствовать взглядам организационной группы.

The materials of the scientific-practical conference highlight theoretical and methodological approaches to the formation of modern mechanisms for sustainable development and green transformation, as well as problems and solutions related to the introduction of green technologies in ensuring the ecological sustainability of economic sectors. They also address issues of rational resource use, improving energy efficiency, and applying low-carbon development principles in the socio-economic development of regions. The materials further present theoretical views and practical recommendations on accelerating the transition to a green economy, ensuring environmental security, improving innovation and investment mechanisms, and defining green transformation priorities within national and regional development strategies.

This collection contains articles and theses by professors, doctoral students, independent researchers, masters and talented students on modern technologies for implementing structural changes in the services sector.

The materials in the collection can be used by bachelors, masters, doctoral students, independent researchers, government officials and specialists in this field studying in the field of economics.

Abstracts are edited by the authors. The authors are responsible for the figures, facts, conclusions and recommendations presented therein. Some of their views may not reflect those of the organizational group.

UO‘K: 332.1:502.131.1(06)
KBK: 65.04+20.18

ISBN 978-9910-5219-5-9

© Artikov, Z.S., 2026-y.
© Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2026-y.
© “TURON NASHR” nashriyoti, 2026-y.

HUDUDIY TRANSPORT XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH VA AHOLI TALABINI PROGNOZLASHNING IQTISODIY-USLUBIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH

KENJAYEVA SHAXNOZA MURATOVNA
"Oreintal" universiteti, Samarqand kompusida
tyuterlar faoliyatini takomillashtirish bo'limi tyuteri
Muallifning elektron manzili: shaxnoza.kenjayeva0088@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tezisda hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish va aholi talabini prognozlashning iqtisodiy-uslubiy asoslarini takomillashtirish masalalari yoritilgan. Hududlarda transport xizmatlariga bo'lgan talabni shakllantiruvchi iqtisodiy, demografik va ijtimoiy omillar tahlil qilinadi. Shuningdek, transport xizmatlari bozorining samarali faoliyat yuritishini ta'minlash, aholining transport xizmatlariga bo'lgan ehtiyojini aniqlash hamda talabni prognozlash usullarini takomillashtirish yo'nalishlari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari hududiy transport tizimining samaradorligini oshirish, transport xizmatlari sifatini yaxshilash va mavjud resurslardan oqilona foydalanishga qaratilgan ilmiy-amaliy takliflarni ishlab chiqishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: hududiy transport, transport xizmatlari bozori, aholi talabi, talabni prognozlash, iqtisodiy-uslubiy asoslar, transport infratuzilmasi, bozor mexanizmlari, hududiy rivojlanish, transport xizmatlari sifati.

Аннотация. В тезисе рассматриваются вопросы развития регионального рынка транспортных услуг и совершенствования экономико-методических основ прогнозирования спроса населения. Анализируются экономические, демографические и социальные факторы, влияющие на формирование спроса на транспортные услуги в регионах. Особое внимание уделяется повышению эффективности функционирования рынка транспортных услуг, определению потребностей населения в перевозках и совершенствованию методов прогнозирования спроса. Результаты исследования направлены на разработку научно-практических рекомендаций по повышению эффективности региональной транспортной системы, улучшению качества транспортных услуг и рациональному использованию имеющихся ресурсов.

Ключевые слова: региональный транспорт, рынок транспортных услуг, спрос населения, прогнозирование спроса, экономико-методические основы, транспортная инфраструктура, рыночные механизмы, региональное развитие, качество транспортных услуг.

Abstract. This thesis examines the development of the regional transport services market and the improvement of the economic and methodological foundations for

forecasting public demand. It analyzes the economic, demographic, and social factors influencing the formation of demand for transport services across regions. Particular attention is paid to enhancing the efficiency of the transport services market, identifying the population's transportation needs, and improving demand forecasting methods. The research findings are intended to support the development of scientific and practical recommendations aimed at increasing the efficiency of regional transport systems, improving the quality of transport services, and ensuring the rational use of available resources.

Keywords: regional transport, transport services market, public demand, demand forecasting, economic and methodological foundations, transport infrastructure, market mechanisms, regional development, quality of transport services.

Kirish. Bugungi kunda iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi, hududlar o‘rtasidagi iqtisodiy aloqalarning kengayishi va aholi turmush sifatining oshishi transport xizmatlari bozorining samarali faoliyat yuritishi bilan bevosita bog‘liq. Transport tizimi nafaqat aholi va yuklarning harakatlanishini ta’minlaydi, balki ishlab chiqarish, savdo, xizmat ko‘rsatish, turizm hamda mehnat bozori rivojlanishiga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish, transport infratuzilmasidan samarali foydalanish va aholining transport xizmatlariga bo‘lgan talabini ilmiy asosda prognozlash dolzarb iqtisodiy masalalardan biri hisoblanadi.

Ayniqsa, hududlar kesimida aholi soni, joylashuvi, daromadlari, bandlik darajasi, migratsiya jarayonlari va iqtisodiy faollikdagi tafovutlar transport xizmatlariga bo‘lgan talabning turlicha shakllanishiga olib keladi. Ayrim hududlarda transport xizmatlariga talabning ortishi mavjud infratuzilmaga yuklamani kuchaytirsa, boshqa hududlarda transport qatnovlarining yetarli emasligi aholining ijtimoiy va iqtisodiy imkoniyatlaridan foydalanishini cheklashi mumkin. Bunday sharoitda transport xizmatlariga bo‘lgan talabni faqat mavjud ko‘rsatkichlar asosida emas, balki kelajakdagi demografik, iqtisodiy va hududiy o‘zgarishlarni hisobga olgan holda baholash muhim ahamiyat kasb etadi.

Mazkur yo‘nalishdagi tadqiqotlarning dolzarbligi transport xizmatlari bozorini boshqarishda zamonaviy iqtisodiy tahlil, statistik modellashtirish va prognozlash usullarini qo‘llash zarurati bilan belgilanadi. Tadqiqotning maqsadi hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish hamda aholi talabini prognozlashning iqtisodiy-uslubiy asoslarini takomillashtirish bo‘yicha ilmiy yondashuvlarni asoslashdan iborat.

Asosiy qism. Hududiy transport xizmatlari bozori transport xizmatlarini ko‘rsatuvchi tashkilotlar, iste’molchilar, infratuzilma obyektlari va davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlari o‘rtasidagi iqtisodiy munosabatlar majmuasini ifodalaydi. Ushbu bozorning rivojlanish darajasi hududning geografik joylashuvi, aholi zichligi,

yo‘l-transport infratuzilmasi, iqtisodiy salohiyati va transport korxonalarining faoliyati bilan belgilanadi. Transport xizmatlari bozorining samaradorligi esa xizmatlar sifati, harakatlanish qulayligi, qatnovlar muntazamligi, tariflarning maqbulligi va transport vositalaridan foydalanish darajasi orqali namoyon bo‘ladi.

Hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirishda, eng avvalo, aholining real ehtiyojlarini aniqlash va mavjud transport imkoniyatlarini ushbu ehtiyojlarga muvofiqlashtirish talab etiladi. Buning uchun yo‘lovchilar oqimi, qatnovlar soni, transport vositalarining sig‘imi, yo‘nalishlar bo‘yicha yuklama, xizmatlardan foydalanish chastotasi va aholining transport xarajatlari kabi ko‘rsatkichlarni tizimli ravishda o‘rganish zarur. Mazkur ko‘rsatkichlar hududlarda transport xizmatlariga bo‘lgan talabning joriy holatini baholash va uning o‘zgarish tendensiyalarini aniqlash imkonini beradi.

Aholi talabini prognozlash transport xizmatlari bozorini strategik rejalashtirishning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Prognozlash jarayonida aholi sonining o‘zgarishi, urbanizatsiya darajasi, aholi daromadlari, bandlik, ta’lim va tibbiyot muassasalarining joylashuvi, avtomobillashuv darajasi hamda transport tariflari kabi omillar hisobga olinishi lozim. Ushbu omillarning o‘zaro ta’siri talabning nafaqat hajmini, balki uning hududiy va vaqt bo‘yicha taqsimlanishini ham belgilaydi. Masalan, ertalab va kechki vaqtlarda yo‘lovchilar oqimining ortishi, shahar atrofi hududlarida qatnovlarga ehtiyojning kuchayishi hamda iqtisodiy faollik markazlariga yo‘nalgan harakatlar transport xizmatlarini rejalashtirishda alohida e’tibor talab qiladi.

Talabni prognozlashning iqtisodiy-uslubiy asoslarini takomillashtirishda statistik tahlil, dinamik qatorlar tahlili, korrelyatsion-regression modellashtirish, ekspert baholash va ssenariyli prognozlash usullaridan foydalanish maqsadga muvofiq. Statistik tahlil talabning o‘tgan davrlardagi o‘zgarishini aniqlashga xizmat qilsa, korrelyatsion-regression modellar transport xizmatlariga bo‘lgan talab bilan unga ta’sir etuvchi omillar o‘rtasidagi bog‘liqlikni baholash imkonini beradi. Ssenariyli prognozlash esa iqtisodiy o‘sish, aholi sonining ko‘payishi yoki transport tariflarining o‘zgarishi kabi turli sharoitlarda talab qanday shakllanishini baholashga yordam beradi.

Bunda prognozlashning faqat bitta usuliga tayanish kutilayotgan natijalarning aniqligini cheklashi mumkin. Shu bois hududning o‘ziga xos xususiyatlaridan kelib chiqib, bir nechta usul natijalarini taqqoslash, prognoz xatolarini baholash va modellarni muntazam yangilab borish muhimdir. Shuningdek, transport korxonalari, mahalliy boshqaruv organlari va statistik ma’lumotlar bazalari o‘rtasida axborot almashinuvini takomillashtirish prognozlarning ishonchliligini oshirishga xizmat qiladi.

Hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirishning yana bir muhim yo‘nalishi raqamli texnologiyalarni keng joriy etishdir. Elektron to‘lov tizimlari, GPS kuzatuvi, avtomatlashtirilgan yo‘lovchilar oqimini hisoblash, geografik axborot tizimlari va real

vaqt rejimidagi ma’lumotlar transport xizmatlarini boshqarish samaradorligini oshiradi. Ushbu texnologiyalar yordamida yo‘nalishlar bo‘yicha talabni tezkor aniqlash, transport vositalari harakatini muvofiqlashtirish, ortiqcha kutish vaqtini kamaytirish va aholiga qulay xizmat ko‘rsatish imkoniyati kengayadi. Shu bilan birga, raqamli ma’lumotlardan foydalanishda ularning to‘liqligi, ishonchliligi va hududlar kesimida taqqoslanish imkoniyatini ta’minlash zarur.

Transport xizmatlari bozorini takomillashtirishda iqtisodiy samaradorlik bilan bir qatorda ijtimoiy tenglik tamoyiliga ham amal qilish lozim. Chunki transport xizmatlaridan foydalanish imkoniyati aholining ta’lim, tibbiyot, ish o‘rinlari va boshqa ijtimoiy xizmatlardan foydalanish darajasiga ta’sir ko‘rsatadi. Shu sababli chekka hududlarda transport qatnovlarini tashkil etish, aholining kamroq ta’minlangan qatlamlari uchun xizmatlarning maqbulligini ta’minlash va infratuzilmasi yetarli rivojlanmagan hududlarga ustuvor e’tibor qaratish muhim hisoblanadi.

Tadqiqotning amaliy ahamiyati shundaki, takomillashtirilgan prognozlash yondashuvlari asosida transport yo‘nalishlarini optimallashtirish, transport vositalariga bo‘lgan ehtiyojni aniqlash, qatnovlar jadvalini talabga moslashtirish va investitsiya resurslarini ustuvor yo‘nalishlarga taqsimlash mumkin. Buning uchun har bir hudud bo‘yicha yagona ko‘rsatkichlar tizimini shakllantirish, talabning qisqa, o‘rta va uzoq muddatli prognozlarini ishlab chiqish hamda ularni transport infratuzilmasini rivojlantirish dasturlari bilan o‘zaro bog‘lash zarur.

Shunday qilib, hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish va aholi talabini prognozlash bir-birini to‘ldiruvchi jarayonlardir. Talabni to‘g‘ri baholash transport xizmatlari taklifini oqilona tashkil etishga yordam bersa, rivojlangan transport infratuzilmasi aholining harakatlanish imkoniyatlarini kengaytiradi va hududlarning iqtisodiy faolligini oshiradi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish va aholi talabini prognozlashning iqtisodiy-uslubiy asoslarini takomillashtirish hududiy iqtisodiy rivojlanish, aholining turmush sifatini oshirish va transport resurslaridan samarali foydalanishning muhim shartlaridan biridir. Transport xizmatlariga bo‘lgan talabning hududlar va vaqt oralig‘ida notekis taqsimlanishi ushbu sohada aniq ma’lumotlarga asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilishni talab etadi.

Tadqiqot asosida quyidagi ustuvor yo‘nalishlarni belgilash mumkin: birinchidan, transport xizmatlariga bo‘lgan talabni shakllantiruvchi iqtisodiy, demografik va ijtimoiy omillarni kompleks baholash; ikkinchidan, statistik tahlil, ekonometrik modellashtirish va ssenariyli prognozlash usullarini o‘zaro uyg‘unlashtirish; uchinchidan, raqamli texnologiyalar yordamida yo‘lovchilar oqimi to‘g‘risidagi ma’lumotlarni yig‘ish va qayta ishlash tizimini takomillashtirish; to‘rtinchidan, prognoz natijalarini transport

yo‘nalishlarini rejalashtirish, infratuzilmaga investitsiyalarni yo‘naltirish va xizmatlar sifatini oshirish jarayonlariga integratsiya qilish.

Mazkur yo‘nalishlarni amalga oshirish transport xizmatlari taklifi va aholi ehtiyojlari o‘rtasidagi muvozanatni mustahkamlash, ortiqcha xarajatlarni kamaytirish, transport vositalaridan foydalanish samaradorligini oshirish hamda hududlar o‘rtasidagi transport imkoniyatlari tafovutini qisqartirishga xizmat qilishi mumkin. Eng muhimi, talabni prognozlashni muntazam yangilanadigan ma’lumotlar va ilmiy asoslangan modellar bilan qo‘llab-quvvatlash transport sohasida uzoq muddatli va barqaror rivojlanish strategiyasini ishlab chiqish uchun zarur metodologik asos yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son “O‘zbekiston — 2030” strategiyasi to‘g‘risidagi Farmoni.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son “2022–2026-yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi Farmoni.
3. O‘zbekiston Respublikasi. “Avtomobil transporti to‘g‘risida”gi Qonun. 1998-yil 29-avgust.
4. Rodrigue J.-P. The Geography of Transport Systems. 5th ed. New York: Routledge, 2020.
5. Ortúzar J. de D., Willumsen L. G. Modelling Transport. 4th ed. Chichester: John Wiley & Sons, 2011.
6. Button K. Transport Economics. 3rd ed. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2010.
7. Litman T. Evaluating Public Transit Benefits and Costs. Victoria Transport Policy Institute. https://www.vtpi.org/
8. International Transport Forum. ITF Transport Outlook 2023. Paris: OECD Publishing, 2023.
9. OECD/International Transport Forum. Transport Outlook va transport siyosati bo‘yicha tahliliy materiallar. https://www.itf-oecd.org/
10. O‘zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo‘mitasi. Transport faoliyati va hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga oid statistik ma’lumotlar. https://stat.uz/
11. World Bank. Transport sektori, shahar harakatchanligi va transport infratuzilmasini rivojlantirish bo‘yicha tahliliy materiallar. https://www.worldbank.org/en/topic/transport
12. United Nations. World Urbanization Prospects. Aholi joylashuvi, urbanizatsiya va hududiy rivojlanishga oid statistik ma’lumotlar. https://population.un.org/wup/

MUNDARIJA

I SHO‘BA. BARQAROR RIVOJLANISH VA YASHIL TRANSFORMATSIYANING NAZARIY, AMALIY VA METODOLOGIK MUAMMOLARI.		
G.M.Shadieva	Yashil iqtisodiyot nazariyasi va global iqtisodiy transformatsiya tendensiyalari	5
Z.S.Artikov	Barqaror rivojlanish konsepsiyasining zamonaviy iqtisodiyotdagi nazariy asoslari	10
Р.Ж.Курбанова	Chakana savdo xizmatlari bozorini zamonaviy innovatsion yondashuvlar orqali rivojlantirish	13
S.B.Boboqulov	Sanoat klasterlarini jahon xo'jaligida tutgan o'rni	16
З.И.Саттарова	Эволюция концептуальных основ и актуальные подходы к типологизации туристских кластеров в современной науке	20
J.A.Maxmudov	Yashil transformatsiya sharoitida xizmat ko‘rsatish sohasini barqaror rivojlantirishning nazariy-metodologik muammolari	23
F.E.Jomonqulova	Ma’lumotlar bazasini real vaqtda kuzatib borish, ma’lumotlar bazasini ishga tushirish va o‘chirish	34
Z.S.Artikov **I.Q.Ravshanova**	Hududiy xizmatlar sektorida yashil transformatsiya va aholi farovonligi	37
F.Sh.Shonazarov	Aksiyadorlik jamiyatlarida raqamli transformatsiya omillari: tashkiliy inersiya, inson kapitali va yashil boshqaruvning o‘rni	39
F.Shanazarov	Ijtimoiy xizmatlarning inson kapitalini rivojlantirishdagi o‘rni va ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotga ta’sir mexanizmlar	42
А.Х.Джумаев	Концепции зелёной экономики в экономической науке	45
Д.Абдуллаева	Структурная трансформация строительных услуг Самаркандской области: динамика, тенденции и методы оценки	49
Н.Б.Рузиева	«Пути повышения эффективности отраслей сферы услуг при зелёной экономики»	51
Zhu YuMing	Expansion paths for sustainable development of tourism infrastructure, taking georgia as an example	53
M.E.Erdonov **M.A.Samiyev**	Toyloq tumanida sanoat korxonalari eksport salohiyatini oshirish imkoniyatlari.	56

D.S.Musinov	Does digital heritage governance promote inclusive growth? A preliminary study based on world heritage sites in uzbekistan	61
M.A.Abdivoxidov	Raqamli iqtisodiyot sharoitida xizmatlar sohasida barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning nazariy-metodologik asoslari	64
Т.Э.Толибова **М.П.Давлатова**	Совершенствование институциональных механизмов финансирования проектов зеленой экономики в Узбекистане на основе цифровых инноваций	68
A.A.Shermatov	Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda ekologik barqarorlik va yashil iqtisodiyotning o‘rni	73
З.И.Абдуллаева **М.А.Адилжонова**	Цена и количество рыночного равновесия для сети или услуги	79
II SHO‘BA. YASHIL TRANSFORMATSIYA JARAYONLARIDA HAL ETILISHI LOZIM BO‘LGAN DOLZARB MASALALAR VA ULARNING YECHIMLARI		
Н.М.Жунусбекова **Е.Туркебаева**	Влияние экологической устойчивости на социально-экономическое развитие территорий	82
Z.S.Artikov	Yashil iqtisodiyotga o‘tishda energiya tejamkor texnologiyalarni joriy etish muammolari	88
З.И.Саттарова	Приоритетные направления и принципиальные положения концепции агроэкотуризма как перспективного сектора туристской индустрии узбекистана	93
З.И.Абдуллаева **С.А.Махмудов**	Теоретические основы зелёной экономики: подходы и определения учёных	96
Z.S.Artikov	Iqlim o‘zgarishi sharoitida resurslardan samarali foydalanish yo‘llari	98
З.И.Абдуллаева **С.А.Махмудов**	Международные организации и зелёная экономика: современные тенденции и перспективы сотрудничества	102
N.X.Ruzibayeva	Sanoat korxonalarida investitsiya mexanizmini rivojlantirish	104
F.Sh.Shonazarov	Aksiyadorlik jamiyatlarida raqamli transformatsiya to‘siqlari va ekologik boshqaruv yechimlari	109

F.E.Jomonqulova	Tarmoq texnologiyalari va ularning axborot tizimidagi o‘rni	112
S.B.Boboqulov	Uy-joy qurilish jarayonida kommunal xizmat ko'rsatish jarayonini inobatga olishning zaruriyati	116
А.Х.Джумаев	Ўзбекистонда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва қишлоқ хўжалигида яшил иқтисодиётга ўтишнинг айрим масалалари	120
Н.Б.Рузиева	«Роль экологической устойчивости и «зеленой экономики» в социально-экономическом развитии регионов Узбекистана»	124
M.A.Abdivoxidov	Xizmatlar sohasida yashil transformatsiya jarayonlarida hal etilishi lozim bo‘lgan dolzarb masalalar va ularning tashkiliy-iqtisodiy yechimlari	127
M.E.Erdonov	Conceptual and Methodological Foundations for Assessing Green Transformation Performance in Service Industries	131
D.S.Musinov	Ishsizlik va uning iqtisodiy oqibatlari	136
D.H.Shaymardonova **E.E.Salimov**	Davlat budjeti taqchilligi va uni moliyalashtirish mexanizmlari	140
Zhao Ying	Green transformation of the hotel industry in the digital age: urgent issues and solutions	143
Z.I.Abdullayeva **Sh.Otonazarov**	Biznes jarayonlarini tadqiq qilishda ijtimoiy so‘rovlar o‘tkazish	147
M.Sh.Xudayarova	Xizmat ko’rsatish sohasining aholi forovonligini oshirishdagi roli	152
D.S.Musinov	Влияние макроэкономической среды на эффективность субъектов малого предпринимательства в сфере услуг	157
Ф.Ф.Саламов **У.Б.Нуриддинова**	Оценка экономической эффективности кластерной модели в сфере услуг	159
III SHO‘BA. HUDUDLARNI IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA EKOLOGIK BARQARORLIK VA YASHIL IQTISODIYOTNING O‘RNI		
Z.S.Artikov	Qishloq hududlarida ekologik barqarorlikni ta’minlashning iqtisodiy mexanizmlari	161
Jie Zheng	Sustainable tourism flow management in the green transformation of cultural heritage	165

	protection: dunhuang's experience and implications for samarkand	
З.И.Саттарова	Историко-культурный потенциал великого шёлкового пути как основа межрегиональной туристской стратегии стран центральной азии	169
Н.Б.Рузиева	«Инновации, инвестиции и институты: Три кита «зеленой» экономики»	179
А. Х.Джумаев	Келажакдаги глобал ва минтақавий иқлим ўзгариши ҳамда яшил иқтисодиётга ўтиш зарурати	181
M.E. Erdonov	Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda ekologik barqarorlikning iqtisodiy ahamiyati	185
З. И.Абдуллаева **С. Р.Наимов**	Рыночная структура, стратегия фирмы и эффективность	188
Х. К.Каршибоев **К. К.Мурадов**	Анализ стандартного отклонения с использованием модели garch	190
M.E. Erdonov	Роль экологической устойчивости и зеленой экономики в социально-экономическом развитии регионов	193
D.E.Umurzakova	To‘siqsiz turizm xizmatlarini takomillashtirish asosida xizmat ko‘lamini kengaytirish	196
Sh.N.Mirzayeva	Shahar infratuzilmasini ekologik modernizatsiya qilishning ustuvor yo‘nalishlari	200
R.A.Qulmurodova	Yashil transformatsiya sharoitida yetkazib berish xizmatlarida so‘nggi mil logistikasini rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari	205
M.A.Abdivoxidov	Hududlarni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishda ekologik barqarorlik va yashil iqtisodiyotning xizmatlar sohasi bilan integratsion o‘rni	208
Н.Б.Рузиева	«Устойчивое развитие и «зеленая» трансформация: На пути к решению практических и методологических проблем»	212
D.S.Musinov	Yashil bankchilik va ekologik moliyalashtirishning barqaror iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rni	216
S.B.Jurakulova	Agroturizm xizmatlarini boshqarishni innovatsion yo‘llari	219
D.H.Shaymardonova **D.Maxmayoquboyev**	Sun’iy intelektning insoniyat va mehnat bozoriga ta’siri	222

G.M.Toxirova	Savdo korxonalarini rivojlantirishda forsayt (foresight) amaliyotini qo‘llanilishi	225
A.A.Shermatov	Yashil transformatsiya jarayonlarida hal etilishi lozim bo`lgan dolzarb masalalar va ularning yechimlari	230
Д.Уразов	Цифровые технологии и искусственный интеллект в управлении зелёной трансформацией регионов	234
IV SHO‘BA. YASHIL TRANSFORMATSIYA BO‘YICHA DAVLAT VA HUDUDIY RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.		
PhD Z.S.Artikov	Hududiy boshqaruvda ekologik siyosat samaradorligini oshirish masalalari	237
J.M.Qurbonov **D.Khakimov**	Корхонани инновацион ривожлантиришда инновацион лойиҳаларнинг ўрни	240
З.И.Саттарова	Кластерная политика туристской отрасли: теоретические основания и практические инструменты осуществления	247
M.E. Erdonov	Barriers and Solution Pathways for the Low-Carbon Transition of the Service Sector	249
А. Х.Джумаев	Экологические аспекты зелёного развития экономики	253
J.M.Qurbonov **D.Khakimov**	Инновацион фаолият кўрсаткичлари асосида корхоналарни таққослаш таҳлили	257
З. И.Абдуллаева **С. А.Махмудов**	Актуальные вопросы зелёной экономики в современных условиях	260
M.Q.Nizomov	Mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish hamda yashil iqtisodiyotning ro‘li	262
M.E. Erdonov	Hududiy rivojlantirish strategiyalarida yashil indikatorlar tizimini joriy etish masalalari	265
M.E. Erdonov	Совершенствование государственных и региональных стратегий зеленой трансформации	268
A.A. Shermatov	Barqaror rivojlanish va yashil ransformatsiyaninng nazariy, amaliy va metodologik muammolari	271
D.S.Musinov	Moliyaviy texnologiyalarning milliy iqtisodiyotni rivojlantirishdagi ahamiyati va strategik istiqbollari	277
D. I.Ro‘ziyeva **F. M.Jo‘ramurodova**	Qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish orqali karbon chiqindilarini kamaytirish yo‘llari	280

S.B.Jurakulova	Raqamli iqtisodiyotga o‘tish sharoitida agroturizmni boshqarishni takomillashtirish	284
D.H. Shaymardonova **S.A.Mirzayev**	Raqamli iqtisodiyot sharoitida davlat moliyasini boshqarish samaradorligini oshirish yo‘llari	288
D.H. Shaymardonova **S.I.Muxtorova**	Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishi va uning ahamiyati	292
D.H. Shaymardonova **S.J.Olloyorov**	O‘zbekistonda "yashil" energetikaga o‘tishda raqamli smart-texnologiyalarning iqtisodiy samaradorligini oshirish yo‘llari	297
D.Sattorov	Yashil transformatsiya sharoitida hududiy infratuzilmani barqaror rivojlantirish strategiyalari	301
J.S.Bozorov	Kichik biznes xizmatlari va bandlikni oshirish masalalari	304
J.A.Saloxidinov	Markaziy osiyoda yashil iqtisodiyotga o‘tish va ekologik barqarorlik	307
Х.К.Каршибоев **К.К.Мурадов**	Анализ микроэкономической эффективности цифровых платежных систем с использованием эконометрических методов	311
Н.Б.Рузиева	«Зеленая» экономика — локомотив социально-экономического развития Узбекистана»	314
Д.Уразов	Цифровые технологии и искусственный интеллект в управлении зелёной трансформацией регионов	317
V SHO‘BA. YASHIL IQTISODIYOT-NING INNOVATSION, INVESTITSION VA INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI		
Z.S.Artikov	Yashil investitsiyalarni jalb etishning zamonaviy mexanizmlari	320
З.И.Саттарова	Японская модель организации внутреннего туризма и перспективы её адаптации к условиям туристской отрасли узбекистана	323
Х. К.Каршибоев **К. К.Мурадов**	Main trends in the development of the world tourism and hospitality industry	327
З. И.Абдуллаева **С. А.Махмудов**	Современные тенденции развития зелёной экономики	330
D.H.Shaymardonova **R.O.Salimova**	Tijorat banklarida raqamli xizmatlarni rivojlantirish istiqbollari	332
A.D.Xidirov	Hududlarda tog‘ turizmini tashkil etish va marshrutlari bo‘yicha tavsiyalar	336

А.Х.Джумаев	Приоритеты экологической политики узбекистана.	342
N.X.Ruzibayeva	Yashil iqtisodiyot moliyaviy mexanizmidan foydalanish yo‘llari	347
M.Q.Nizomov	Yashil iqtisodiyot mexanizmlarini rivojlantirishning global masalalari	352
Ф.Ф.Саламов **Р.Аминджанова**	Пути развития туристических услуг в условиях цифровой трансформации	355
M.E.Erdonov	Инновационные, инвестиционные и институциональные механизмы развития зеленой экономики	357
Sh.A.Buranov	Samarqand viloyatida yashil iqtisodiyotning innovatsion, investitsion va institutsional mexanizmlarini rivojlantirish masalalari	360
S.N.Hukumova	Ijara xizmatlari bozorining nazariy asoslari va zamonaviy rivojlanish tendensiyalari	363
D.H.Shaymardonova **S.Mukhamednazarova**	The role of digital banking in the modern economy.	370
D.H.Shaymardonova **S.J.Meliboyev**	Raqamli iqtisodiyot sharoitida kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oshirish	375
Z.I.Abdullayeva **Y.I.Sharipova**	Yashil iqtisodiyotga o'tish sharoitida innovatsiya va investitsiyalarni boshqarishni takomillashtirish	379
M.E.Erdonov **J.S.Bozorov**	Raqamli xizmatlar iqtisodiy o‘sish omili sifatida	383
N.B.Yahyoxonov	Xizmatlar sohasida yashil transformatsiyani ta’minlashda raqamli marketingning o‘rni va samaradorlikni oshirish mexanizmlari	388
Z.I.Abdullayeva **У.Б.Нуриддинова**	Этические нормы труда	392
Н.Б.Рузиева	«Механизмы развития «зеленой» экономики: Инструменты для устойчивого будущего»	394
Z.I.Abdullayeva **Н.Д.Султонова**	Теоретико-методологические основы исследования роли искусственного интеллекта в системе обслуживания клиентов	397
Sh.Abdurasulov	Turizm sohasini rivojlanishida kreativ turizmning tutgan o‘rni	400
Sh.Abdurasulov	Turizmni milliy iqtisodiyotning muhim drayveri sifatida rivojlantirish imkoniyatlari	402

M.S.Qarshiyeva	Chakana savdoda marketing strategiyalarini takomillashtirish va savdo hajmini oshirish yo‘llari	405
M.S.Qarshiyeva	Raqamli texnologiyalar asosida chakana savdo samaradorligini oshirish yo‘llari	410
O.B.Ulmasova	Xizmatlar sohasida kichik biznes korxonalarni innovatsion rivojlantirishda raqamli texnologiyalarning o‘rni	417
J.S.Pardayev	Oliy ta’lim xizmatlarini davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlarini takomillashtirishda innovatsion yondashuvlardan foydalanish	421
A.A.Butayev	O‘zbekistonda kambag‘allikni qisqartirishda tijorat banklari moliyaviy xizmatlarining o‘rni va rivojlanish istiqbollari	425
U.N.Nizamov	O‘zbekiston tijorat banklarida innovatsion texnologiyalarni joriy etish va transformatsiya jarayonlarining istiqbollari	429
A.A.Butayev	O‘zbekiston Respublikasida kambag‘allikni qisqartirishda tijorat banklarining moliyaviy xizmatlari takomillashtirish	435
U.N.Nizamov	Raqamli iqtisodiyot sharoitida O‘zbekiston tijorat banklarini transformatsiya qilish: muammolar va rivojlanish istiqbollari	439
Sh.M.Kenjayeva	Xizmat ko‘rsatish sohasida hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish va aholi talabini prognozlashning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	444
Sh.M.Kenjayeva	Hududiy transport xizmatlari bozorini rivojlantirish va aholi talabini prognozlashning iqtisodiy-uslubiy asoslarini takomillashtirish	448
Sh.A.Xo'jamov	Xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini shakllantirishga ta’sir etuvchi omillar va ularning iqtisodiy ahamiyati	453
Sh.A.Xo'jamov	Raqamli texnologiyalar asosida xizmatlar bozorida iste’molchilar sodiqligini oshirish imkoniyatlari	458
N.A.Qudratov	Qurilish xizmatlari bozorida raqobatbardoshlikni oshirishning iqtisodiy omillari	463
N.A.Qudratov	Qurilish korxonalarida resurslardan samarali foydalanish orqali xizmatlar sifatini oshirish yo‘llari	467

Ch.M.Karshiyeva	O‘zbekistonda raqamli xizmatlar eksportini rivojlantirish va uning iqtisodiy samaradorligini oshirish istiqbollari	471
J. A. Xolboyev	O‘zbekistonda axborot-kommunikatsiya xizmatlarining rivojlanishi va iqtisodiy ahamiyati	477
J. A. Xolboyev	Rivojlanayotgan mamlakatlarda transport infratuzilmasini takomillashtirishning iqtisodiy ahamiyati	481
Ch.M.Karshiyeva	Markaziy Osiyo davlatlari turizm xizmatlari eksportini kengaytirish va xalqaro bozordagi raqobatbardoshligini oshirish	485

“Barqaror rivojlanish va yashil transformatsiyaning zamonaviy mexanizmlari”
xalqaro ilmiy-amaliy anjuman
MATERIALLARI TO‘PLAMI
2026-yil 25-may

ISBN: 978-9910-5219-5-9

4174

«TURON NASHR» nashriyoti
100129. O‘zbekiston Respublikasi
Samarqand viloyati, Samarqand shahri,
Xo‘ja Ahror Valiy ko‘chasi, 37-uy.
Tasdiqnoma: № 4174 (22.09.2020-y.)

Nashriyot muharriri: M.Roziqova

Musahhih: F.Tohirova

Bosishga 04.06.2026-yilda ruxsat etildi.

Qog’oz bichimi 210×297 1/4.

«Times New Roman» garniturasi.

Shartli bosma tobog’i 25.0.

Adadi 50 nusxa. Buyurtma raqami: N-33

«NAVRO‘Z POLIGRAF» MCHJ matbaa

bo‘limida chop etildi.

Tasdiqnoma: 374736 29.08.2024-yil.

Samarqand shahri, X.Abdullayev ko’chasi, 63-uy.